

ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ НА ПОЧАТКУ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ *Адамчук Вадим, Дорофєєва Анна, Шевчук Микола, Шпатківська Марія* *Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського*

Анотація

Актуальність. За останні роки у зв'язку з інтенсифікацією навчального процесу в закладах загальної середньої освіти спостерігається тенденція до зниження фізичної підготовленості учнівської молоді. Постійне збільшення обсягу навчального матеріалу, який має засвоїти сучасний школяр, майже не залишає йому часу на достатню рухову активність. Особливо гостро ця проблема постає перед учнями старших класів, які поряд із перевантаженням шкільними предметами, мають готуватися до зовнішнього незалежного оцінювання. Тому проблема низького рівня фізичної підготовленості та незацікавленість учнів до виконання фізичних навантажень є досить актуальною.

Метою дослідження є дослідження рівня фізичної підготовленості учнів старших класів на початку навчального року.

Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення науково-методичної і спеціальної літератури, педагогічний експеримент, тестування, методи математичної статистики.

Результати. У роботі аналізуються показники фізичної підготовленості учнів 10-х класів в процесі занять на уроках фізичної культури. Проведений аналіз показників фізичної підготовленості дозволив встановити різницю показників відповідно до рівня компетентностей варіативного модулю «легка атлетика». Встановлено, що вихідний рівень фізичної підготовленості знаходиться на низькому та достатньому рівнях. Пошук нових засобів та методів підвищить зацікавленість учнів до виконання фізичних навантажень та сприятиме покращенню показників фізичної підготовленості.

Висновки. Аналіз показників фізичної підготовленості учнів 10-х класів на початку експерименту дозволив нам встановити, що у більшості школярів показники тестових вправ не відповідають належним рівням фізичної підготовленості як в контрольній так і в експериментальній групах.

Ключові слова: учні, навчальний процес, фізична підготовленість, урок фізичної культури, фізичні якості.

Постановка проблеми. За останні роки у зв'язку з інтенсифікацією навчального процесу в закладах загальної середньої освіти спостерігається тенденція до зниження рівня здоров'я й фізичної підготовленості учнівської молоді [4, 9]. Постійне збільшення обсягу навчального матеріалу, який має засвоїти сучасний школяр, майже не залишає йому часу на достатню рухову

Characteristics of the level of physical fitness of high school students at the beginning of the school year

*Adamchuk Vadym,
Dorofeeva Anna,
Shevchuk Mykola,
Shpatkivska Maria*

Annotation

Topicality. In recent years, due to the intensification of the educational process in secondary schools, there is a tendency to reduce the physical fitness of young students. The constant increase in the amount of educational material that a modern student must learn almost leaves him no time for sufficient physical activity. This problem is especially acute for high school students, who, in addition to overloading school subjects, must prepare for external independent assessment. Therefore, the problem of low level of physical fitness and lack of interest of students in performing physical activity is quite relevant.

The purpose of the article is to study the level of physical fitness of high school students at the beginning of the school year.

Research methods: theoretical analysis and generalization of scientific-methodical and special literature, pedagogical experiment, testing, methods of mathematical statistics.

Results. The paper analyzes the indicators of physical fitness of 10th grade pupils in the process of classes at physical culture lessons. The analysis of physical readiness indices made it possible to establish the difference in indices in accordance with the level of competence of the variable module "athletics". It was found that the initial level of physical fitness is at a low and sufficient level. The search for new means and methods will increase the students' interest in performing physical activities and will contribute to the improvement of physical fitness indicators.

Conclusions. The analysis of indicators of physical fitness of 10th grade students at the beginning of the experiment allowed us to establish that in most students the indicators of test exercises do not correspond to the appropriate levels of physical fitness in both control and experimental groups.

Key words: students, educational process, physical fitness, physical education lesson, physical qualities.

активність та фізичне самовдосконалення. Особливо гостро ця проблема постає перед учнями старших класів, які поряд із перевантаженням шкільними предметами мають готуватися до ЗНО.

Перешкоджають формуванню мотивації й активного ставлення до занять фізичними вправами також і внутрішні фактори: відсутність потреби, шкідливі звички тощо. І, як наслідок, до закінчення школи спостерігається тенденція до збільшення кількості учнів із низьким рівнем здоров'я [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як свідчить аналіз науково-методичної літератури, окремі аспекти організації фізичного виховання учнів старших класів різних загальноосвітніх закладів досліджують науковці [8, 10, 12, 13].

Учені вивчають стан фізичної підготовленості та рівень здоров'я старшокласників, звертають увагу на необхідність їх широкого залучення до різних форм позакласної роботи з фізичного виховання [1, 2, 5]. Проте особливості фізичної підготовленості учнів старших класів, які займаються за новою навчальною програмою (автор Т. Ю. Круцевич зі співав, 2010 р.), мають на меті головним питанням покращення здоров'я школярів засобами фізичного виховання й перегляд нормативів оцінювання рівня фізичної підготовленості, вивчені ще недостатньо, що й зумовило вибір теми дослідження.

Мета дослідження – дослідити рівень фізичної підготовленості учнів старших класів на початку навчального року.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проводилося на базі КЗ «Загальноосвітньої школи I-III ст. №27 Вінницької міської ради» з вересня 2021 р по жовтень 2021 р.

Дослідження було проведено в два етапи. На першому етапі досліджень вивчалась і аналізувалась спеціальна література, накопичувався первинний матеріал для подальшого аналізу й узагальнення.

На другому етапі дослідження було визначено вихідний рівень фізичної підготовленості учнів 10-х класів, створено контрольну та експериментальну групи. На даному етапі було обстежено 59 учнів 10-х класів 15-16 років (25 хлопців та 34 дівчат).

Вимірювання проводились на уроках фізичної культури в основній частині. Перед кожною тестовою вправою учням давалась інструкція про зміст і умови виконання завдань. Після додаткових спроб, учні виконували тест на результат.

Для досягнення мети та вирішення поставлених завдань використовувалися такі методи дослідження: **теоретичний аналіз і узагальнення науково-методичної і спеціальної літератури** - проводився з метою вивчення різних наукових теоретичних і практичних даних щодо підвищення рівня фізичної підготовленості учнів старших класів. **Педагогічний експеримент** - є основною ланкою нашого дослідження. В педагогічному експерименті вивчено вихідні дані показників фізичного стану учнів 10-х класів на початку навчального року. **Тестування** фізичної підготовленості відбувалося за допомогою наступних тестів: стрибок у

довжину з місця, потрійний стрибок у довжину з місця, біг 30 метрів з високого старту, біг 100 метрів з високого старту; метання набивного м'яча 1 кг двома руками вперед із-за голови. **Методи математичної статистики** - отримані нами матеріали тестування були опрацьовані за допомогою математико-статистичного аналізу [7]. Під час проведення досліджень всі результати заносились в протокол і піддавались математичній обробці, де були визначені середні показники.

Результати дослідження. Фізична підготовленість – це результат фізичної підготовки, що досягається при тренуванні рухових навичок і підвищенні рівня працездатності організму, які потрібні для засвоєння й виконання людиною визначеного виду діяльності [8, 10].

Фізична підготовленість розглядається як результат процесу фізичної підготовки - набуття знань в області фізичної культури, формування різних вмінь та навичок і виховання фізичних якостей, тобто, як результат процесу фізичного виховання дітей загальноосвітніх навчальних закладів і використання основної форми занять фізичними вправами. Старший шкільний вік – відповідальний етап у житті дитини і найсприятливіший для розвитку більшості фізичних якостей, формування інтересів, потреб і звичок. Для розвитку рухових якостей необхідно створювати певні умови діяльності, використовуючи при цьому певні (чіткі, визначені, точні, дібрані) фізичні вправи.

У процесі нашого дослідження було обстежено 59 учнів 10-х класів 15-16 років (25 хлопців та 34 дівчат), які мають різний рівень фізичної підготовленості. Для проведення педагогічного експерименту було визначено контрольну та експериментальну групи. До контрольної групи увійшли 12 хлопців та 19 дівчат, а до експериментальної – 13 хлопців та 15 дівчат. Проведений аналіз показників фізичної підготовленості дозволив встановити різницю показників відповідно до рівня компетентностей варіативного модулю «легка атлетика» [11]. Вихідний рівень фізичної підготовленості хлопців 10-х класів контрольної та експериментальної групи представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Вихідний рівень фізичної підготовленості хлопців 10-х класів контрольної (n-12) та експериментальної (n-13) групи

Тестова вправа	Група	Результати		Рівень компетентності
		\bar{x}	S	
Стрибок у довжину з місця, м	КГ	2,03	0,20	Середній
	ЕГ	2,08	0,18	Середній
Потрійний стрибок у довжину з місця, м	КГ	5,83	0,50	-
	ЕГ	5,87	0,43	-
Біг 30 метрів з високого старту, с	КГ	5,49	0,39	Низький
	ЕГ	5,36	0,40	Низький
Біг 100 метрів з високого старту, с	КГ	15,78	0,78	Низький
	ЕГ	15,80	0,75	Низький

Продовження таблиці 1

Метання набивного м'яча 1кг двома руками вперед із-за голови, м	КГ	13,40	1,11	-
	ЕГ	14,04	0,82	-

З таблиці 1 видно, що вихідний рівень фізичної підготовленості хлопців 10-х класів контрольної та експериментальної групи майже однаковий. В контрольній групі у тестовій вправі стрибок у довжину з місця середній результат $2,03 \pm 0,20$ м, а в експериментальній $2,08 \pm 0,18$ м, що відповідає середньому рівню фізичної підготовленості.

У потрійному стрибку у довжину з місця середній результат в контрольній групі $5,83 \pm 0,50$ м, а в експериментальній $5,87 \pm 0,43$ м.

В бігу 30 метрів з високого старту низький рівень фізичної підготовленості. В контрольній групі середній результат $5,49 \pm 0,39$ с, а в експериментальній $5,36 \pm 0,40$ м.

В бігу на 100 метрів з високого старту аналогічна ситуація як і в бігу на 30 метрів. В контрольній групі результат $15,78 \pm 0,78$ с, а в експериментальній $15,80 \pm 0,75$ с.

Тестова вправа метання набивного м'яча 1 кг двома руками вперед із-за голови результат в контрольній групі $13,40 \pm 1,11$ м, а в експериментальній результат дещо вищий, він сягає $14,04 \pm 0,82$ м, але чи відбудеться приріст в обох групах після впровадження експериментального комплексу вправ буде зрозуміло після тестування в кінці навчального року.

Вихідний рівень фізичної підготовленості дівчат 10-х класів контрольної та експериментальної групи представлено в таблиці 2.

Таблиця 2

Вихідний рівень фізичної підготовленості дівчат 10-х класів контрольної (n-19) та експериментальної (n-15) групи

Тестова вправа	Група	Результати		Рівень компетентності
		\bar{x}	S	
Стрибок у довжину з місця, м	КГ	1,70	0,23	Середній
	ЕГ	1,74	0,23	Середній
Потрійний стрибок у довжину з місця, м	КГ	4,98	0,51	-
	ЕГ	5,05	0,55	-
Біг 30 метрів з високого старту, с	КГ	5,93	0,42	Низький
	ЕГ	6,00	0,39	Низький
Біг 100 метрів з високого старту, с	КГ	17,50	0,83	Низький
	ЕГ	17,43	0,70	Низький
Метання набивного м'яча 1кг двома руками вперед із-за голови, м	КГ	11,18	1,83	-
	ЕГ	10,84	1,25	-

Проаналізувавши таблицю 2, можна зробити висновок, що рівень фізичної підготовленості дівчат 10-х класів знаходиться на низькому рівні, окрім тестової вправи стрибок у довжину з місця, де результати знаходяться

на середньому рівні компетентностей [11]. Результат у даній вправі в контрольній групі $1,70 \pm 0,23$ м, а в експериментальній $1,74 \pm 0,23$ м.

В потрійному стрибку у довжину з місця середній результат контрольної групи $4,98 \pm 0,51$ м, а в експериментальній результат не суттєво вищий – $5,05 \pm 0,55$ м.

В бігу на 30 метрів з високого старту середній результат $5,93 \pm 0,42$ с, в контрольній групі та $6,00 \pm 0,39$ в експериментальній.

В бігу на 100 метрів з високого старту середній результат в контрольній групі $17,50 \pm 0,83$ с, а в експериментальній – $17,43 \pm 0,70$ с.

У тестовій вправі метання набивного м'яча 1 кг двома руками вперед із-за голови середній результат в контрольній групі $11,18 \pm 1,83$ м, а в експериментальній дещо менше – $10,84 \pm 1,25$ м.

Отже, проаналізувавши вихідний рівень фізичної підготовленості хлопців та дівчат 10-х класів можна зробити висновок, що результати в тестових вправах знаходяться на низькому та середньому рівнях компетентностей [11]. Сучасні умови розвитку українського суспільства висувають нові вимоги до системи освіти та виховання підростаючого покоління. Діти й молодь значно раніше інших категорій населення відчувають наслідки деформації суспільства, гостро переживають свою соціальну незахищеність, прискорене падіння духовності, зростання психічної нестабільності та фізичної слабкості.

Перегляд стратегії, змісту, методичного забезпечення освітнього процесу, стану здоров'я дітей і молоді, який погіршується з кожним роком вимагає зміни у ставленні шкільної системи освіти до цієї проблеми [1, 2, 5]. У процесі навчання на уроках фізичної культури учням потрібно підвищувати рівень фізичної підготовленості, розвивати фізичні якості – силу, швидкість, витривалість, гнучкість, швидко-силові якості. Вчитель повинен добре знати основні засоби і методи розвитку цих рухових якостей, а також вдало їх поєднувати. В основі підготовки учнів лежить комплексний підбір тренувальних засобів, розвиток фізичних якостей.

Для покращення результатів та підвищення зацікавленості до виконання фізичних навантажень, які впливають на розвиток фізичних якостей виникає необхідність впровадження нових методів та засобів навчання, які дадуть змогу досягнути достатнього рівня або наблизитись до високого рівня компетентностей [11].

Дискусія. Модернізація освіти спонукає до пошуку нових освітніх і виховних технологій до впровадження нових форм і методів навчання та виховання. Безперечно, основною формою роботи вчителя щодо залучення учнів до систематичних занять фізичною культурою та спортом є урок фізичної культури. В нашій статті були використані дані науковців щодо методики розвитку фізичних якостей учнів шкільного віку та проблеми підвищення рівня фізичної підготовленості на уроках фізичної культури (Матвеев, 2001; Шиян 2003; IAAF Kids Athletics, 2006; Круцевич, 2008; Вільчковський, 2010; Тимчик, 2017).

Аналіз науково-методичної літератури дозволяє констатувати той факт, що інтенсифікація освітнього процесу не дозволяє учням достатньою мірою бути мотивованими до виконання фізичних навантажень. Тому питання щодо підвищення рівня фізичної підготовленості учнів шкільного віку є досить актуальним. Сучасний урок фізичної культури вимагає застосування елементів інноваційних методів та засобів навчання, формування в учнів умінь і навичок самостійно займатися фізичними вправами та використання диференційованого підходу до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних особливостей здоров'я і фізичної підготовки учнів [3, 6].

Проведене нами педагогічне тестування з учнями 10-х класів дало змогу оцінити рівень фізичної підготовленості та порівняти його із нормативами навчальної програми. Так як показники тестових вправ знаходяться в основному на низькому та достатньому рівнях, є необхідність впровадження в навчальний процес таких методів і засобів навчання, які сприятимуть підвищенню результатів та дадуть змогу підвищити загальний рівень підготовленості.

Необхідно враховувати, що під час добору засобів підготовки краще віддавати перевагу таким вправам, в яких присутні принципи змагальної та командної взаємодії. А зміст даних вправ можливо легко й оперативно варіювати – ускладнювати або спрощувати на розсуд вчителя фізичної культури.

Висновки. Аналіз науково-методичної і спеціальної літератури дозволив вивчити аспекти навчального процесу на уроках фізичного виховання та пошук нових шляхів щодо підвищення рівня фізичної підготовленості учнів старших класів.

Аналіз показників фізичної підготовленості учнів старших класів на початку експерименту дозволив нам встановити, що у більшості школярів показники тестових вправ не відповідають належним рівням компетентностей модулю «легка атлетика» як в контрольній так і в експериментальній групах.

Сучасна система фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти, як про це свідчать результати нашого дослідження, все ще далека від досконалості і не так ефективна, як того вимагають інтереси нашої держави в напрямку підвищення рухової активності учнів, фізичної підготовленості, поліпшення їх стану здоров'я та зниження рівня захворюваності.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні динаміки рівня фізичної підготовленості учнів старших класів та впровадження нових методів та засобів у навчальний процес.

Список використаних літературних

джерел:

1. Адамчук В. В. Педагогічний контроль тренувального процесу кваліфікованих спортсменів, які спеціалізуються в легкоатлетичному

References translated and transliterated:

1. Adamchuk V. V. Pedagogichnyi kontrol trenuvalnoho protsesu kvalifikovanykh sportsmeniv, yaki spetsializuiutsia v lehkoatletychnomu

- багатоборстві, в підготовчому періоді. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. пр. Вип. 2. Житомир: ФОП Євенюк О. О.; 2016. с. 107-112.
2. Адамчук В. В., Дідик Т. М., Кульчицька І. А., Поляк В.А. Побудова і контроль тренувального процесу у видах легкої атлетики. В: Костюкевич В.М., редактор. Теоретико-методичні основи управління процесом підготовки спортсменів різної кваліфікації: колективна монографія. Вінниця: Планер; 2018. Розділ 11; с. 240-267.
3. Артюшенко О. Ф. Легка атлетика. Теорія і методика викладання: навч. посіб. – Черкаси: Брама-Україна, 2008. – 632 с.
4. Вільчковський Е. С. Оптимізація фізичного виховання дитини у вітчизняній системі освіти : монографія. Е. С. Вільчковський, Н. Ф. Денисенко, А. В. Цьось, Б. М. Шиян та ін. – Запоріжжя : ЗОІППО, 2010. – 250 с.
5. Дикий О. Стан фізичної підготовленості учнів старшого шкільного віку. Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення. 2015. - № 4. - С. 79-82.
6. Жилкин А. И. Легкая атлетика: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений [5-е изд.]. –М.: Академия, 2008. – 464 с.
7. Костюкевич В. М. Адаптация футболистов к физическим нагрузкам. Наука в олимпийском спорте. 2007. Вип. 1. С. 59-65.
8. Круцевич Т. Ю. Теорія и методика фізичного виховання: підручник: в 2т. за ред. Т. Ю. Круцевич – к.: Олімп. літ., 2008.- Т.1.-391с.; Т.2.- 367 с.
9. Кольцова В. О. Развитие физических качеств учнів старших класів засобами легкої атлетики. Фізична культура, спорт та фізична реабілітація в сучасному суспільстві: збірник наукових праць XIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. Вінниця: ТОВ «Твори». 2021. С. 30-33.
10. Матвеев Л. П. Общая теория спорта и ее прикладные аспекты. Москва: Известия; 2001. 324 с
11. Тимчик М. В., Алексейчук Є. Ю., Деревянко В. В., Єрмолова В. М., Сілкова В. О. НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ФИЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ для багатоборстві, в підготовчому періоді. Fizychna kultura, sport ta zdorovia natsii: zb. nauk. pr. Vyp. 2. Zhytomyr: FOP Yevenok O. O.; 2016. s. 107-112.
2. Adamchuk V. V., Didyk T. M., Kulchytska I. A., Poliak V.A. Pobudova i kontrol trenuvalnogo protsesu u vydakh lehkoj atletyky. V: Kostiukevych V.M., redaktor. Teoretyko-metodychni osnovy upravlinnia protsesom pidhotovky sportsmeniv riznoi kvalifikatsii: kolektyvna monohrafiia. Vinnytsia: Planer; 2018. Rozdil 11; s. 240-267.
3. Artiushenko O. F. Lehka atletyka. Teoriia i metodyka vykladannia: navch. posib. – Cherkasy: Brama-Ukraina, 2008. – 632 s.
4. Vilchkovskiy E. S. Optymizatsiia fizychnoho vykhovannia dytyny u vitchyzniani systemi osvity : monohrafiia. E. S. Vilchkovskiy, N. F. Denysenko, A. V. Tsos, B. M. Shyian ta in. – Zaporizhzhia : ZOIPPO, 2010. – 250 s.
5. Dykyi O. Stan fizychnoi pidhotovlenosti uchniv starshoho shkilnogo viku. Fizychna kultura, fizychno vykhovannia riznykh hrup naselennia. 2015. - № 4. - S. 79-82.
6. Zhylykyn A. Y. Lehkaia atletyka: ucheb. posobyе dlia stud. vyssh. ucheb. zavedenyi [5-e yzd.]. –M.: Akademyia, 2008. – 464 s.
7. Kostiukevych V. M. Adaptation of football players to physical activity. Science in Olympic sports. 2007. - №1. S. 59-65.
8. Krutsevych T. Yu. Teoriia y metodyka fizychnoho vykhovannia: pidruchnyk: v 2t. za red. T. Yu. Krutsevych – k.: Olimp. lit., 2008.- T.1.-391s.; T.2.- 367 s.
9. Koltsova V. O. Rozvytok fizychnykh yakosteі uchniv starshykh klasiv zasobamy lehkoj atletyky. Fizychna kultura, sport ta fizychna rehabilitatsiia v suchasnomu suspilstvi: zbirnyk naukovykh prats KhIII Vseukrainskoi studentskoi naukovopraktychnoi konferentsii. Vinnytsia: TOV «Tvory». 2021. S. 30-33.
10. Matveev L. P. Obshchaia teoriya sporta y ee prykladnye aspekty. Moskva: Yzvestyia; 2001. 324 s
11. Tymchuk M. V., Aleksieichuk Ye. Yu., Derevianko V. V., Yermolova V. M., Silkova V. O. NAVChALNA PROHRAMA Z FIZYChNOI KULTURY dlia

- ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ для загалноосвітніх навчальних закладів 10 – 11 класи. Наказ № 451 Міністерства освіти і науки України від 22.03.2017 р. 132 с.
12. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. – Ч. 1. Б. М. Шиян – Т. : Навч. кн. – Богдан, 2003. – 272 с.
13. Шиян, Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів: підручник: в 2ч. Б. М. Шиян.- Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2002. – Ч.1. -272 с.; Ч.2. - 248с.
14. IAAF Kids` Athletics / Програма ІААФ «Детская легкая атлетика» / Под общей редакцией Вадима Зеличенка. – М.: Московский региональный центр развития ИААФ, 2006. – 63 с.
15. Fedotova T. D., Fedotov V. I., Goryainov A. P. Track and field exercises improve student health. Health, Physical Culture and Sports. 2019, 5 (16), pp. 138–144 (in Russian).
- zhalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv 10 – 11 klasy. Nakaz № 451 Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 22.03.2017 r. 132 s.
12. Shyian B. M. Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia shkoliariv. – Ch. 1. B. M. Shyian – T. : Navch. kn. – Bohdan, 2003. – 272 s.
13. Shyian, B.M. Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia shkoliariv: pidruchnyk: v 2ch. B. M. Shyian.- Ternopil: Navchalna knyha Bohdan, 2002. – Ch.1. -272 s.; Ch.2. - 248s.
14. IAAF Kids` Athletics / Prohramma YAAF «Detskaia lehkaia atletyka» / Pod obshchei redaktsyei Vadyma Zelychenka. – M.: Moskovskiy rehyonalnyi tsentr razvytyia YAAF, 2006. – 63 s.
15. Fedotova T. D., Fedotov V. I., Goryainov A. P. Track and field exercises improve student health. Health, Physical Culture and Sports. 2019, 5 (16), rr. 138–144 (in Russian).

Відомості про авторів:

Адамчук Вадим Віталійович – <https://orcid.org/0000-0002-5009-7221>, vadimadamchuk@gmail.com; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького 32, Вінниця, 21000, Україна.

Дорофєєва Анна – <https://orcid.org/0000-0002-6631-3347>, dorofeeva849@gmail.com; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького 32, Вінниця, 21000, Україна.

Шевчук Микола – <https://orcid.org/0000-0003-3803-0566>, sevcukm524@gmail.com; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького 32, Вінниця, 21000, Україна.

Шпатківська Марія Миколаївна – <https://orcid.org/0000-0002-9046-3804>, maryh0853@gmail.com; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького 32, Вінниця, 21000, Україна.